

Ouders zijn partner in je maatschappelijke opdracht

Helpen bij activiteiten op school, tienminutengesprekken, meedenken over een vervolgopleiding... veel ouders zijn nauw betrokken bij de schooltijd van hun kinderen. Althans, als het gaat om de basisschool en de middelbare school. In het mbo is ouderbetrokkenheid minder vanzelfsprekend. ROC Midden Nederland en de Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs (CVO) doen mee aan het onderzoek naar ouderbetrokkenheid in het (v)mbo/praktijkonderwijs. Hoe wordt daar aangekeken tegen de betrokkenheid van de ouders? Hoe ziet men daar de rol in het onderzoek?

Elke van Doorn

In het onderzoeksproject 'Ouders en loopbaankeuzes' ligt de nadruk op de overgang van het vmbo naar het mbo. Omdat problemen rond studie- en beroepskeuze, switchen en schooluitval zich vooral daar concentreren. Vincent de Bijl, directeur stafdienst Onderwijs & Innovatie bij ROC Midden Nederland doet mee met het onderzoek: 'Het mbo is heel complex. Dat heeft te maken met de leeftijdsfase, diversiteit en niveaus van de leerlingen. Dat stelt docenten voor flinke pedagogisch-didactische uitdagingen. Daarbovenop is het hele mbo-systeem ingewikkeld: je hebt te maken met verschillende leerwegen, niveaus en verschillende vooropleidingen en doorstroommogelijkheden.' Corina Muntinga, mentor en docent op het Seyster College (school voor praktijkonderwijs, onderdeel van CVO) in Zeist: 'En juist door die complexiteit is het belangrijk de ouders van onze leerlingen te betrekken. Want waar moeten ze beginnen als ze met hun kind willen praten over zijn of haar mogelijkheden in het mbo? Uiteindelijk gaat het om de vragen: Wat leer je op die opleiding? Welk beroep kun je daarmee gaan uitoefenen? En maak je een reële kans op een baan met die opleiding?'

Maatschappelijke taak

Iedere school heeft een maatschappelijke taak te vervullen. 'Wij zijn voortdurend bezig met de vraag hoe we dat zo goed mogelijk kunnen doen', zegt De Bijl. Hij legt uit waarom hij het belangrijk vindt om mee te doen met het onderzoek. 'De

grootste trigger was ons contact met het vmbo. We kregen signalen dat ons instroomproces zo complex was en lang duurde, dat het enthousiasme na het behalen van een diploma in het vmbo al snel daalde. Daarom hebben we het roer omgegooid: in plaats van georganiseerd wantrouwen, plaatsen we nu iedere student als die toelaatbaar is: de student kiest. Wij zijn er vervolgens voor er alles aan te doen om studenten te begeleiden en te laten slagen in het realiseren van ambities.'

De rol van ouders is enorm

Ouders hebben een heel belangrijke rol in deze levensfase van hun kind. De Bijl: 'Door dit project is het nog duidelijker geworden: de rol van ouders is enorm! Zij helpen hun kinderen bij het maken van keuzes, zijn sturend of laten het kind juist volledig vrij. Maar ook met het creëren van een leerklimaat en het zorgen voor een rustige plek in huis.' Muntinga is het hiermee eens. 'Het lijken soms vanzelfsprekende dingen. Maar juist daarom kunnen wij vanuit een ander perspectief ouders meer bewust maken van hun invloed op de loopbaankeuze en kwaliteiten van hun kind. Wat wordt er thuis besproken, hoe kunnen ouders anders leren luisteren, welke toon en woorden worden gebruikt, sturen ouders onbewust in de richting van de eigen wensen en verwachtingen? En waar wordt het kind blij van en hoe signaleer je dat als ouder?' Natuurlijk kun je je ook afvragen of ouders in deze levensfase niet juist een stapje terug moeten doen om zelfstandigheid te stimuleren. Muntinga vervolgt: 'Naarmate de leerlingen ouder worden, heb je te maken met een grotere (vermeende) zelfsturing en zelfstandigheid vanuit het oogpunt van de leerling, de ouder en de school.'

Onderzoek naar ouderbetrokkenheid in het (v)mbo/praktijkonderwijs

Onderzoek van Jolles wijst echter uit dat die leerling cognitief nog helemaal niet tot die mate van zelfsturing in staat is die nodig is om keuzes op een hoger niveau te maken. Die mate van reflectie die nodig is om de eigen loopbaan te sturen, zoals onder andere het bewust zijn van eigen capaciteiten en consequenties van keuzes op langere termijn kunnen overzien, vraagt om dialogen tussen betrokkenen.'

Maar hoe dan?

ROC Midden Nederland en het Seyster College zetten zich sterk in om ouders te betrekken bij de schoolloopbaan van de leerlingen. Maar wat werkt nu echt? Muntinga: 'Dat wordt de meerwaarde van het onderzoek. Wij doen al veel maar het zal enorm helpen wanneer we straks kunnen zeggen: "we doen het zo, omdat is bewezen dat dat werkt".' Op beide instellingen proberen ze de ouderbetrokkenheid al bij binnenkomst te borgen. Muntinga: 'Je bent er niet met een ouder- en medezeggenschapsraad die mag meebeslissen over het beleid. Het gaat ook om regelmatig contact. Houd de lijnen kort. Het is bewezen dat huisbezoeken een positief effect hebben, hoewel deze arbeidsintensief zijn. Stop dan niet, maar vind een andere weg; bel gewoon op om af te stemmen. Bel niet wanneer er een probleem is, maar heb ook contact wanneer het goed gaat. Dat werkt aan beide kanten drempelverlagend.'

'ROC Midden Nederland verwacht dat iedere docent verbinding maakt met de student', vervolgt De Bijl. 'Wij vinden het heel belangrijk dat hij de student goed leert kennen. Daarbij houden we de cijfers in de gaten: wat zijn de studieresultaten? Zien we veel switchers? Zijn er interventies nodig? Constant

Corina Muntinga

Vincent de Bijl

Bronnen (of meer lezen?):

- > Bakker, J., Denessen, E., Dennissen, M. & Oolbekkink-Marchand, H. (2013). *Leraren en ouderbetrokkenheid. Een reviewstudie naar de effectiviteit van ouderbetrokkenheid en de rol die leraren daarbij kunnen vervullen.* Nijmegen: Radboud Universiteit – ILS
- > Esch, W. van, Petit, R. & Smit, F. (2011). *Nabij op afstand: ouders en het mbo.* 's-Hertogenbosch/Utrecht: Expertisecentrum Beroepsonderwijs.
- > Groeneveld, M.J. & Steensel, K. van (2009). *Ouders@mbo. Een onderzoek naar de kenmerken van ouders van mbo-leerlingen.* Hilversum: Hiteq.
- > Jolles, J. (2007). *Neurocognitieve ontwikkeling en adolescentie: enkele implicaties voor het onderwijs. Onderwijsinnovatie, maart 2007, pp. 30-32.*
- > Meijers, F. & Kuijpers, M. (2008). *Loopbaanleren. Onderzoek en praktijk in het onderwijs.* Antwerpen/Apeldoorn: Garant

de ogen open houden en signaleren wat er speelt bij de studenten. En, ouders willen ook graag betrokken worden bij de school. Alleen weten ze vaak niet hoe. We moeten ouders gaan beschouwen als partner in onze maatschappelijke opdracht.'

Onderzoek

Régina Petit, onderzoeker bij het Kohnstamm Instituut en projectleider van het onderzoek 'Ouders en loopbaankeuzes': 'In dit project voeren we een programma uit dat ouders en hun kind (deels) gezamenlijk volgen. In drie bijeenkomsten worden ouders meegenomen in de wereld van de beroepspraktijk en het onderwijs. Hierbij maken we gebruik van videomateriaal dat we hebben ontwikkeld met Hakim Traïdia, waarin herkenbare gesprekken tussen ouders en kinderen worden nagespeeld. In al het materiaal houden we rekening met minder geletterden, zodat zij geen drempel voelen om aan het programma deel te nemen. Vanaf volgende maand starten de eerste bijeenkomsten. In 2018 verwachten we te kunnen laten zien wat werkt in het betrekken van ouders bij de schoolloopbaan van hun kind. Alle ontwikkelde materialen worden gepubliceerd zodat ook andere scholen er hun voordeel mee kunnen doen.'

Ouders en loopbaankeuzes

Het programma 'Ouders en loopbaankeuzes' is tot stand gekomen met subsidie van het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO). Aan de ontwikkeling van het programma en het onderzoek werken mee: ROC Midden Nederland, CVO-Groep, Globe College, De Overstap, Annet Hermans, Circus Hakim, Expertisecentrum Beroepsonderwijs en het Kohnstamm Instituut.

De auteur is Expert Kennisverspreiding, Expertisecentrum Beroepsonderwijs